

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (veliko vijeće)

19. prosinca 2019.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Usklađivanje određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu – Direktiva 2001/29/EZ – Članak 3. stavak 1. – Pravo priopćavanja javnosti – Stavljanje na raspolaganje – Članak 4. – Pravo distribucije – Iscrpljenje – E-knjige – Virtualno tržište za „rabljene“ e-knjige”

U predmetu C-263/18,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio rechtbank Den Haag (Sud u Haagu, Nizozemska), odlukom od 28. ožujka 2018., koju je Sud zaprimio 16. travnja 2018., u postupku

Nederlands Uitgeversverbond,

Groep Algemene Uitgevers

protiv

Tom Kabinet Internet BV,

Tom Kabinet Holding BV,

Tom Kabinet Uitgeverij BV,

SUD (veliko vijeće),

u sastavu: K. Lenaerts, predsjednik, R. Silva de Lapuerta, potpredsjednica, A. Arabadjiev, A. Prechal, M. Vilaras, P. G. Xuereb, L. S. Rossi i I. Jarukaitis, predsjednici vijeća, E. Juhász, M. Ilešić (izvjestitelj), J. Malenovský, C. Lycourgos i N. Piçarra, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Szpunar,

tajnik: M. Ferreira, glavna administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 2. travnja 2019.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Nederlands Uitgeversverbond i Groep Algemene Uitgevers, C. A. Alberdingk Thijm, C. F. M. de Vries i S. C. van Velze, *advocaten*,

* Jezik postupka: nizozemski

- za Tom Kabinet Internet BV, Tom Kabinet Holding BV i Tom Kabinet Uitgeverij BV, T. C. J. A. van Engelen i G. C. Leander, *advocaten*,
- za belgijsku vladu, J.-C. Halleux i M. Jacobs, u svojstvu agenata,
- za češku vladu, M. Smolek i J. Vlácil, u svojstvu agenata,
- za dansku vladu, P. Ngo, S. Wolff i J. Nymann-Lindegren, u svojstvu agenata,
- za njemačku vladu, M. Hellmann, U. Bartl, J. Möller i T. Henze, u svojstvu agenata,
- za španjolsku vladu, A. Rubio González i A. Sampol Pucurull, u svojstvu agenata,
- za francusku vladu, D. Colas i D. Segoin, u svojstvu agenata,
- za talijansku vladu, G. Palmieri, u svojstvu agenta, uz asistenciju F. De Luce, *avvocato dello Stato*,
- za portugalsku vladu, L. Inez Fernandes, M. Figueiredo i T. Rendas, u svojstvu agenata,
- za vladu Ujedinjene Kraljevine, S. Brandon i Z. Lavery, u svojstvu agenata, uz asistenciju N. Saundersa, *QC*,
- za Europsku komisiju, J. Samnadda, A. Nijenhuis i F. Wilman, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 10. rujna 2019.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 2., članka 4. stavaka 1. i 2. i članka 5. Direktive 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu (SL 2001., L 167, str. 10.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 1., str. 119.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Nederlands Uitgeversverbond (u daljnjem tekstu: NUV) i Groep Algemene Uitgevers (u daljnjem tekstu: GAU), s jedne strane, i Tom Kabinet Internet BV (u daljnjem tekstu: Tom Kabinet), Tom Kabinet Holding BV i Tom Kabinet Uitgeverij BV, s druge strane, u vezi sa stavljanjem na raspolaganje internetske usluge koja se sastoji od virtualnog tržišta „rabljenih” e-knjiga.

Pravni okvir

Međunarodno pravo

- 3 Svjetska organizacija za intelektualno vlasništvo (WIPO) usvojila je u Ženevi 20. prosinca 1996. Ugovor o autorskom pravu WIPO-a (u daljnjem tekstu: WCT), koji je u ime Europske zajednice odobren Odlukom Vijeća 2000/278/EZ od 16. ožujka 2000. (SL 2000., L 89, str. 6.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 122., str. 77.) i koji je u pogledu Europske unije stupio na snagu 14. ožujka 2010. (SL 2010., L 32, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 108., str. 185.).

4 Članak 6. WCT-a, naslovljen „Pravo distribucije”, u stavku 1. određuje:

„Autori književnih i umjetničkih djela uživaju isključivo pravo davanja dopuštenja za stavljanje na raspolaganje javnosti izvornika i primjeraka njihovih djela prodajom ili drugim prijenosom vlasništva.”

5 Člankom 8. tog ugovora, naslovljenim „Pravo priopćavanja javnosti”, propisuje se:

„Bez štete za odredbe iz članka 11., stavka 1., točke ii), iz članka 11bis., stavka 1., točke i) i točke ii), iz članka 11ter., stavka 1., točke ii), iz članka 14., stavka 1. točke ii) i iz članka 14bis., stavka 1. Bernske konvencije, autori književnih i umjetničkih djela uživaju isključivo pravo davanja dopuštenja za priopćavanje javnosti njihovih djela, putem žica ili bez žica, uključujući stavljanje na raspolaganje javnosti njihovih djela na način da svatko može pristupiti tim djelima s mjesta i u vrijeme koje pojedinačno odabere”.

6 Zajedničke izjave koje se odnose na WCT (u daljnjem tekstu: zajedničke izjave) donesene su na diplomatskoj konferenciji 20. prosinca 1996.

7 Zajedničke izjave koje se odnose na članke 6. i 7. tog ugovora glase kako slijedi:

„Kao što se upotrebljavaju u tim člancima, pojmovi „kopije” i „izvornik i kopije”, koji podliježu pravu na distribuciju i pravu na najam prema spomenutim člancima, odnose se isključivo na fiksirane kopije koje se mogu staviti u promet kao opipljivi predmeti.”

Pravo Unije

Direktiva 2001/29

8 Uvodne izjave 2., 4., 5., 9., 10., 15., 23. do 25., 28. i 29. Direktive 2001/29 glase:

„(2) Europsko vijeće je, sastavši se na Krfu 24. i 25. lipnja 1994., naglasilo potrebu za stvaranjem općenitog i prilagodljivog pravnog okvira na razini Zajednice, kako bi se potaknuo razvoj informacijskog društva u Europi. To između ostalog zahtijeva postojanje unutarnjeg tržišta za nove proizvode i usluge. Važno zakonodavstvo Zajednice za osiguravanje takvog regulatornog okvira već je doneseno ili je njegovo donošenje već uvelike u tijeku. Autorsko pravo i srodna prava igraju važnu ulogu u vezi s tim budući da štite i potiču razvoj i stavljanje na tržište novih proizvoda i usluga i stvaranje i iskorištavanje njihovog kreativnog sadržaja.

[...]

(4) Usklađeni pravni okvir autorskog prava i srodnih prava će, kroz povećanu pravnu sigurnost i omogućujući stupanj zaštite intelektualnog vlasništva, potaknuti znatno ulaganje u stvaralaštvo i inovativnost, uključujući mrežnu infrastrukturu, i usporedno dovesti do rasta i povećane konkurentnosti europske industrije, i u sadržaju i u području informacijske tehnologije i još općenitije u cijelom nizu industrijskih i kulturnih sektora. Time će se zajamčiti zapošljavanje i potaknuti stvaranje novih radnih mjesta.

(5) Tehnološki razvoj je višestruko povećao i učinio raznolikijima pravce za stvaranje, proizvodnju i iskorištavanje. Iako nisu potrebni novi pristupi za zaštitu intelektualnog vlasništva, postojeće zakonodavstvo o autorskom pravu i srodnim pravima treba prilagoditi i dopuniti kako bi odgovorilo gospodarskoj stvarnosti kao što su novi oblici iskorištavanja.

[...]

- (9) Svako usklađivanje autorskog prava i srodnih prava mora se temeljiti na visokoj razini zaštite, budući da su takva prava ključna za intelektualno stvaralaštvo. Njihova zaštita pomaže u održavanju i razvoju kreativnosti u interesu autora, umjetnika izvođača, producenata, potrošača, kulture, industrije i javnosti u cjelini. Intelektualno vlasništvo je stoga priznato kao sastavni dio vlasništva.
- (10) Ako autori ili umjetnici izvođači namjeravaju nastaviti svoj kreativan i umjetnički rad, moraju dobiti odgovarajuću naknadu za korištenje svojega djela, kao što to moraju dobiti i producenti kako bi bili u mogućnosti financirati to djelo. Ulaganje potrebno za proizvodnju proizvoda kao što su fonogrami, filmovi ili multimedijalni proizvodi, i usluga kao što su usluge „na zahtjev“, značajno je. Odgovarajuća pravna zaštita prava intelektualnog vlasništva nužna je za jamčenje postojanja takve naknade i pruža mogućnost zadovoljavajućeg povrata tog ulaganja.
- [...]
- (15) Diplomatska konferencija održana pod pokroviteljstvom Svjetske organizacije za intelektualno vlasništvo (WIPO) u prosincu 1996. dovela je do usvajanja dvaju novih Ugovora, Ugovora o autorskom pravu WIPO-a i Ugovora o izvedbama i fonogramima WIPO-a, koji se bave zaštitom autora te zaštitom umjetnika izvođača i proizvođača fonograma. [...] Ova Direktiva također služi za provedbu velikog broja novih međunarodnih obveza.
- [...]
- (23) Ovom direktivom trebalo bi se dodatno uskladiti pravo autora na priopćavanje javnosti. To bi se pravo trebalo tumačiti u širem smislu tako kao da ono obuhvaća svako priopćavanje javnosti koja nije prisutna na mjestu na kojem se priopćavanje obavlja. To pravo trebalo bi obuhvaćati svaki takav prijenos ili reemitiranje djela za javnost putem žice ili bežičnim putem, uključujući radiodifuzijsko emitiranje. To pravo ne bi trebalo obuhvaćati nikakve druge radnje.
- (24) Pravo stavljanja na raspolaganje javnosti predmeta zaštite iz članka 3. stavka 2. trebalo bi se tumačiti tako kao da ono obuhvaća sve radnje kojima se takav predmet zaštite stavlja na raspolaganje pripadnicima javnosti koji nisu prisutni na mjestu na kojem se obavlja radnja stavljanja na raspolaganje, i tako kao da ono ne obuhvaća nikakve druge radnje.
- (25) Pravnu nesigurnost vezanu uz prirodu i razinu zaštite radnji prijenosa na zahtjev autorskih djela i predmeta zaštite srodnih prava putem mreže trebalo bi ukloniti osiguranjem usklađene zaštite na razini Zajednice. Trebalo bi razjasniti da bi svi nositelji prava koji su priznati ovom Direktivom trebali imati isključivo pravo stavljanja na raspolaganje javnosti autorskih djela ili bilo kojih drugih predmeta zaštite putem interaktivnih prijenosa na zahtjev. Takvi interaktivni prijenosi na zahtjev karakterizirani su činjenicom da im pripadnici javnosti mogu pristupiti s mjesta i u vrijeme koje sami odaberu.
- [...]
- (28) Zaštita autorskog prava prema ovoj Direktivi uključuje isključivo pravo nadzora distribucije djela sadržanog u materijalnom predmetu. Prvom prodajom izvornika djela ili njegovih primjeraka u Zajednici od strane nositelja prava ili uz njegov pristanak iscrpljuje se pravo nadzora preprodaje tog predmeta u Zajednici. To se pravo ne bi trebalo iscrpiti u odnosu na izvornik ili na primjerke djela prodane izvan Zajednice od strane nositelja prava ili uz njegov pristanak. Prava autora na iznajmljivanje i posudbu utvrđena su Direktivom Vijeća 92/100/EEZ [od 19. studenoga 1992. o pravu iznajmljivanja i pravu posudbe te o određenim autorskom pravu srodnim pravima u području intelektualnog vlasništva (SL 1992., L 346, str. 61.)]. Pravo distribucije predviđeno ovom Direktivom ne dovodi u pitanje odredbe o pravu iznajmljivanja i pravu posudbe sadržane u poglavlju I. te Direktive.

(29) Pitanje iscrpljenja prava ne postavlja se u slučaju usluga, a posebno *on-line* usluga. To se također primjenjuje u odnosu na materijalni primjerak djela ili drugog predmeta zaštite koji je izradio korisnik takve usluge uz pristanak nositelja prava. Stoga, isto se primjenjuje na iznajmljivanje i posudbu izvornika i primjeraka djela ili drugih predmeta zaštite koji su po svojoj prirodi usluge. Za razliku od CD-ROM-a i CD-I-a, gdje je intelektualno vlasništvo ugrađeno u materijalni medij odnosno predmet, svaka je *on-line* usluga u stvari radnja koja bi trebala biti podložna davanju odobrenja ako je tako predviđeno autorskim pravom ili srodnim pravom.”

9 Članak 2. Direktive 2001/29, naslovljen „Pravo reproduciranja”, propisuje:

„Države članice moraju predvidjeti isključivo pravo davanja ovlaštenja ili zabrane za izravno ili neizravno, privremeno ili trajno reproduciranje bilo kojim sredstvima i u bilo kojem obliku, u cijelosti ili u dijelovima:

(a) autorima, njihovih djela;

[...]”

10 Članak 3. te direktive, naslovljen „Pravo priopćavanja autorskog djela javnosti i pravo stavljanja drugih predmeta zaštite na raspolaganje javnosti”, propisuje u stavcima 1. i 3.:

„1. Države članice moraju predvidjeti autorima isključivo pravo davanja ovlaštenja ili zabrane za svako priopćavanje njihovih djela javnosti, žicom ili bežičnim putem, uključujući stavljanje njihovih djela na raspolaganje javnosti tako da im pripadnici javnosti mogu pristupiti s mjesta i u vrijeme koje sami odaberu.

[...]

3. Prava iz stavaka 1. i 2. ne iscrpljuju se bilo kojom radnjom priopćavanja javnosti ili stavljanja na raspolaganje javnosti određenom ovim člankom.”

11 Članak 4. navedene direktive, naslovljen „Pravo distribucije”, glasi:

„1. Države članice moraju predvidjeti autorima isključivo pravo davanja ovlaštenja ili zabrane za bilo koji oblik distribucije javnosti [javnog distribuiranja] izvornika ili primjeraka njihovih djela prodajom ili na koji drugi način.

2. Pravo distribucije unutar Zajednice ne iscrpljuje se u pogledu izvornika ili primjeraka djela, osim kada je prva prodaja ili drugi prijenos vlasništva nad tim predmetom u Zajednici izvršen od strane nositelja prava ili uz njegov pristanak.”

12 Članak 5. Direktive 2001/29, naslovljen „Iznimke i ograničenja”, u stavku 1. određuje:

„Privremene radnje reproduciranja iz članka 2., koje su prolazne ili popratne i koje čine sastavni i bitan dio tehnološkog postupka i čija je jedina svrha omogućiti:

(a) prijenos u mreži između trećih osoba putem posrednika; ili

(b) ovlašteno korištenje

djela ili drugog predmeta zaštite i koje nemaju neovisan gospodarski značaj, izuzete su iz prava reproduciranja predviđenog člankom 2.”

Direktiva 2009/24/EZ

- 13 Članak 4. Direktive 2009/24/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o pravnoj zaštiti računalnih programa (SL 2009., L 111, str. 16.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 1., str. 268.), naslovljen „Ograničene radnje”, određuje:

„1. Podložno odredbama članka 5. i 6. isključiva prava nositelja prava u smislu članka 2. uključuju pravo izvršiti ili odobriti:

[...]

(c) svaki oblik distribucije javnosti [javnog distribuiranja], uključujući iznajmljivanje izvornika računalnog programa ili njegovih primjeraka.

2. Prvom prodajom primjerka programa u Zajednici od strane nositelja prava ili uz njegovu suglasnost iscrpljuje se pravo distribucije tog primjerka u Zajednici, uz iznimku prava na nadzor daljnjeg iznajmljivanja programa ili njegova primjerka.”

Nizozemsko pravo

- 14 Članak 1. Auteursweta (Zakon o autorskom pravu), od 23. rujna 1912., u verziji koja je primjenjiva u glavnom postupku (u daljnjem tekstu: Zakon o autorskom pravu), određuje:

„Autorsko pravo isključivo je pravo autora književnog, znanstvenog ili umjetničkog djela ili njegovih sljednika da to djelo objave i reproduciraju, uz ograničenja predviđena zakonom.”

- 15 Članak 12. stavak 1. Zakona o autorskom pravu propisuje:

„Priopćavanjem književnog, znanstvenog ili umjetničkog djela javnosti smatra se:

1. priopćavanje cjelovite ili djelomične reprodukcije djela javnosti;

[...]”

- 16 Članak 12.b tog zakona glasi kako slijedi:

„Ako je primjerak književnog, znanstvenog ili umjetničkog djela po prvi put stavljen u promet u jednoj od država članica Europske unije ili u državi stranci Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru prijenosom vlasništva od strane autora djela ili njegova sljednika ili uz njihov pristanak, stavljanje u promet navedenog primjerka na neki drugi način, uz iznimku najma i posudbe, ne predstavlja povredu autorskog prava.”

- 17 Člankom 13. navedenog zakona određeno je:

„Reprodukcijom književnog, znanstvenog ili umjetničkog djela smatra se prijevod, glazbena kompozicija, kinematografska ili kazališna adaptacija i, općenito, svaka prilagodba ili reprodukcija, u cijelosti ili djelomično, u izmijenjenom obliku, koju nije moguće smatrati izvornim djelom.”

- 18 Članak 13.a istog zakona propisuje:

„Nije riječ o reprodukciji književnog, znanstvenog ili umjetničkog djela u slučaju privremenih radnji reproduciranja koje su prolazne ili popratne te čine sastavni i bitan dio tehnološkog procesa, a čija je jedina svrha

- (a) prijenos u mreži između trećih osoba putem posrednika ili
- (b) ovlašteno korištenje djelom

te nemaju neovisan gospodarski značaj.”

- 19 Članak 16.b stavak 1. Zakona o autorskom pravu propisuje:

„Ne smatra se povredom autorskog prava u pogledu književnog, znanstvenog ili umjetničkog djela reprodukcija koja je ograničena na nekoliko primjeraka i koja služi isključivo za praksu, studiju ili upotrebu fizičke osobe koja, bez ikakve izravne ili neizravne poslovne svrhe, izvršava reprodukciju ili je nalaže samo za vlastite potrebe.”

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 20 NUV i GAU, udruge čiji je cilj zaštita interesa nizozemskih izdavača, opunomoćilo je nekoliko izdavača kako bi osigurali zaštitu i poštovanje autorskog prava koje su na njih na temelju isključivih licencija prenijeli nositelji tih prava.
- 21 Tom Kabinet Holding jedini je dioničar društva Tom Kabinet Uitgeverij, društva koje izdaje knjige, e-knjige i baze podataka, kao i društva Tom Kabinet. Potonje društvo upravlja internetskom stranicom na kojoj je 24. lipnja 2014. učinilo dostupnim internetsku uslugu koja se sastoji od virtualnog tržišta za „rabljene” e-knjige.
- 22 NUV i GAU su 1. srpnja 2014. na temelju Zakona o autorskom pravu podnijeli tužbu protiv društava Tom Kabinet, Tom Kabinet Holding i Tom Kabinet Uitgeverij pred sucem privremene pravne zaštite rechtbank Amsterdam (Sud u Amsterdamu, Nizozemska), a koja se odnosila na tu internetsku uslugu. Rechtbank Amsterdam (Sud u Amsterdamu) odbio je njihov zahtjev jer prema njegovu mišljenju postojanje povrede autorskog prava na prvi pogled nije bilo dovoljno vjerojatno.
- 23 NUV i GAU podnijeli su žalbu protiv te presude Gerechtshofu te Amsterdam (Žalbeni sud u Amsterdamu, Nizozemska), koji je presudom od 20. siječnja 2015. potvrdio navedenu presudu, pri čemu je društvu Tom Kabinet zabranio pružanje internetske usluge koja omogućuje prodaju e-knjiga koje su neovlašteno preuzete. Protiv te presude nije podnesena nijedna žalba u kasacijskom postupku.
- 24 Od 8. lipnja 2015. Tom Kabinet izmijenio je usluge koje je dotada pružao i zamijenio ih s „*Toms Leesclub*” (Tomov književni klub, u daljnjem tekstu: književni klub), u okviru kojeg je Tom Kabinet prodavatelj e-knjiga. Književni klub svojim članovima u zamjenu za plaćanje određenog iznosa novca nudi „rabljene” e-knjige koje je Tom Kabinet ili kupio ili su mu ih besplatno dali članovi tog kluba. U potonjem slučaju navedeni članovi moraju staviti na raspolaganje poveznicu za preuzimanje predmetne knjige i izjaviti da nisu sačuvali primjerak te knjige. Tom Kabinet zatim preuzima e-knjigu s internetske stranice trgovca te na nju stavlja vlastiti digitalni vodeni žig, čime se potvrđuje da je riječ o zakonito stečenom primjerku.
- 25 Prvotno su se e-knjige dostupne u okviru književnog kluba mogle kupiti po fiksnoj cijeni od 1,75 eura po e-knjizi. Nakon plaćanja član je mogao preuzeti e-knjigu s internetske stranice Tom Kabinet te mu je poslije prodati natrag. Članstvo u književnom klubu bilo je uvjetovano time da član plaća mjesečnu naknadu u iznosu od 3,99 eura. Član je na temelju svake e-knjige koju je besplatno stavio na raspolaganje dobio popust od 0,99 eura na naknadu za sljedeći mjesec.
- 26 Od 18. studenoga 2015. za učlanjenje u književni klub više se nije zahtijevalo plaćanje mjesečne naknade. S jedne strane, cijena svake e-knjige sada je iznosila 2 eura. S druge strane, članovima književnog kluba također je bio potreban „kredit” kako bi u okviru književnog kluba mogli kupiti

e-knjigu, a ti su se krediti mogli dobiti na način da se književnom klubu u zamjenu za novčanu naknadu ili besplatno stavi na raspolaganje e-knjiga. Takvi su se krediti također mogli kupiti prilikom narudžbe.

- 27 NUV i GAU podnijeli su rechtbanku Den Haag (Sud u Haagu, Nizozemska) tužbu s ciljem da se društvima Tom Kabinet, Tom Kabinet Holding i Tom Kabinet Uitgeverij, pod prijetnjom novčane kazne, zabrani povreda autorskog prava njihovih članova stavljanjem na raspolaganje ili reproduciranjem e-knjiga. Oni konkretno smatraju da Tom Kabinet u okviru književnog kluba neovlašteno priopćava javnosti e-knjige.
- 28 Sud koji je uputio zahtjev u međupresudi od 12. srpnja 2017. smatrao je da predmetne e-knjige treba kvalificirati kao „djela” u smislu Direktive 2001/29 i da ponuda Tom Kabineta, u okolnostima poput onih u glavnom postupku, nije priopćavanje tih djela javnosti u smislu članka 3. stavka 1. te direktive.
- 29 Međutim, sud koji je uputio zahtjev ističe da nisu očiti odgovori na pitanja može li vremenski neograničeno stavljanje na raspolaganje na daljinu e-knjige, u zamjenu za novčanu naknadu, za korištenje koje se provodi preuzimanjem biti radnja distribucije u smislu članka 4. stavka 1. Direktive 2001/29 i može li se pravo distribucije stoga iscrpiti u smislu članka 4. stavka 2. te direktive. On se također pita može li nositelj autorskog prava u slučaju preprodaje e-knjige na temelju članka 2. navedene direktive prigovoriti radnjama reproduciranja koje su nužne za zakoniti prijenos među kasnijim stjecateljima primjerka za koji je, ovisno o slučaju, iscrpljeno pravo distribucije. Odgovor koji treba dati na to pitanje ne proizlazi ni iz sudske prakse Suda.
- 30 U tim je okolnostima rechtbank Den Haag (Sud u Haagu) odlučio prekinuti postupak i postaviti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1. Treba li članak 4. stavak 1. Direktive [2001/29] tumačiti na način da ‚bilo koji[m] oblik[om] distribucije javnosti [javnog distribuiranja] izvornika ili primjeraka njihovih djela prodajom ili na koji drugi način’ u smislu tih odredbi treba smatrati i vremenski neograničeno stavljanje na raspolaganje na daljinu e-knjiga za korištenje (odnosno digitalnih umnoženih primjeraka knjiga koje su zaštićene autorskim pravom) koje se provodi preuzimanjem za cijenu kojom nositelj autorskog prava dobiva naknadu koja odgovara ekonomskoj vrijednosti djela koje mu pripada?
 2. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje: je li pravo distribucije u pogledu izvornika ili primjeraka djela u smislu članka 4. stavka 2. Direktive [2001/29] iscrpljeno u Uniji ako je prvu prodaju ili neki drugi prijenos – čime treba smatrati vremenski neograničeno stavljanje na raspolaganje na daljinu e-knjiga za korištenje (odnosno digitalnih umnoženih primjeraka knjiga koje su zaštićene autorskim pravom) koje se provodi preuzimanjem za cijenu kojom nositelj autorskog prava dobiva naknadu koja odgovara ekonomskoj vrijednosti djela koje mu pripada – u Uniji izvršio nositelj prava ili je izvršen uz njegov pristanak?
 3. Treba li članak 2. Direktive [2001/29] tumačiti na način da prijenos među kasnijim stjecateljima zakonito stečenog primjerka, za koji je iscrpljeno pravo distribucije, sadržava dozvolu tamo navedenih radnji reproduciranja ako su radnje reproduciranja nužne za ovlašteno korištenje primjerka i, ako je to slučaj, pod kojim uvjetima?
 4. Treba li članak 5. Direktive [2001/29] tumačiti na način da nositelj autorskog prava više ne može prigovoriti radnjama reproduciranja koje su nužne za prijenos među kasnijim stjecateljima u pogledu zakonito stečenog primjerka za koji je iscrpljeno pravo distribucije i, ako je to slučaj, pod kojim uvjetima?”

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

- 31 Najprije valja podsjetiti da je u okviru postupka suradnje između nacionalnih sudova i Suda uspostavljene u članku 267. UFEU-a, na Sudu da nacionalnom sudu pruži koristan odgovor koji će mu omogućiti da riješi spor koji se pred njim vodi. U tom smislu Sud će prema potrebi preoblikovati pitanja koja su mu postavljena. Naime, zadaća je Suda tumačiti sve odredbe prava Unije kada je to potrebno nacionalnim sudovima radi rješavanja predmeta u kojima vode postupke, čak i ako te odredbe nisu izričito naveli u pitanjima koja su uputili Sudu (presuda od 13. rujna 2016., Rendón Marín, C-165/14, EU:C:2016:675, t. 33. i navedena sudska praksa).
- 32 Sud u tom pogledu može iz svih podataka koje je dostavio nacionalni sud, a osobito iz obrazloženja odluke kojom se upućuje prethodno pitanje, izvesti one elemente tog prava koje treba tumačiti, uzimajući u obzir predmet spora (presuda od 13. rujna 2016., Rendón Marín, C-165/14, EU:C:2016:675, t. 34. i navedena sudska praksa).
- 33 U ovom slučaju, iako svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita Sud obuhvaća li izraz „bilo koji oblik distribucije javnosti [javnog distribuiranja] izvornika [...] djela [autora] ili primjeraka njihovih djela”, iz članka 4. stavka 1. Direktive 2001/29, „vremenski neograničeno stavljanje na raspolaganje na daljinu e-knjiga za korištenje [...] koje se provodi preuzimanjem za cijenu”, iz obrazloženja odluke kojom se upućuje prethodno pitanje proizlazi da se u okviru spora koji se vodi pred navedenim sudom postavlja pitanje je li stavljanje na raspolaganje e-knjige za trajno korištenje koje se provodi preuzimanjem radnja distribucije, u smislu tog članka 4. stavka 1., ili je takvo stavljanje na raspolaganje obuhvaćeno pojmom „priopćavanje javnosti”, u smislu članka 3. stavka 1. te direktive. Važnost tog pitanja u glavnom postupku jest u tome da se razjasni podliježe li takvo stavljanje na raspolaganje pravilu iscrpljenja prava distribucije propisanom u članku 4. stavku 2. navedene direktive ili je, nasuprot tomu, izuzeto od tog pravila, kao što je to izričito propisano člankom 3. stavkom 3. iste direktive kad je riječ o pravu priopćavanja javnosti.
- 34 S obzirom na ta razmatranja, prvo pitanje valja preoblikovati na način da njime sud koji je uputio zahtjev u biti pita je li stavljanje na raspolaganje e-knjige za trajno korištenje koje se provodi preuzimanjem obuhvaćeno pojmom „priopćavanje javnosti”, u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29 ili pojmom „javnog distribuiranja” iz članka 4. stavka 1. te direktive.
- 35 Kao što to proizlazi iz članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29, autori imaju isključivo pravo davanja ovlaštenja ili zabrane za svako priopćavanje svojih djela javnosti, žicom ili bežičnim putem, uključujući stavljanje svojih djela na raspolaganje javnosti tako da im pripadnici javnosti mogu pristupiti s mjesta i u vrijeme koje sami odaberu.
- 36 Kad je riječ o članku 4. stavku 1. te direktive, njime je propisano da autori raspoložu isključivim pravom davanja ovlaštenja ili zabrane za bilo koji oblik javnog distribuiranja izvornika ili primjeraka svojih djela prodajom ili na koji drugi način, a takvo se pravo, na temelju članka 4. stavka 2. navedene direktive iscrpljuje kada je prva prodaja ili drugi prijenos vlasništva izvornika ili primjerka tog djela u Uniji izvršen od strane nositelja prava ili uz njegov pristanak.
- 37 Ni na temelju tih odredaba ni na temelju bilo koje druge odredbe Direktive 2001/29 ne može se, s obzirom na njihov tekst, utvrditi je li stavljanje na raspolaganje e-knjige za trajno korištenje koje se provodi preuzimanjem priopćavanje javnosti, konkretno stavljanje djela na raspolaganje javnosti tako da mu pripadnici javnosti mogu pristupiti s mjesta i u vrijeme koje sami odaberu, ili je radnja distribucije, u smislu te direktive.

- 38 U skladu s ustaljenom sudskom praksom, pri tumačenju odredbe prava Unije valja uzeti u obzir ne samo njezin tekst, nego i njezin kontekst, ciljeve propisa kojeg je dio te, ovisno o slučaju, njezin nastanak (vidjeti u tom smislu presude od 20. prosinca 2017., *Acacia i D'Amato*, C-397/16 i C-435/16, EU:C:2017:992, t. 31., i od 10. prosinca 2018., *Wightman i dr.*, C-621/18, EU:C:2018:999, t. 47. i navedenu sudsku praksu). Usto, odredbe prava Unije trebaju se u najvećoj mogućoj mjeri tumačiti s obzirom na međunarodno pravo, osobito kada takve odredbe imaju za cilj upravo provođenje međunarodnog sporazuma koji je Unija sklopila (presude od 7. prosinca 2006., *SGAE*, C-306/05, EU:C:2006:764, t. 35.; od 13. svibnja 2015., *Dimensione Direct Sales i Labianca*, C-516/13, EU:C:2015:315, t. 23., i od 19. prosinca 2018., *Syed*, C-572/17, EU:C:2018:1033, t. 20. i navedena sudska praksa).
- 39 Kao prvo, valja navesti, kao što to proizlazi iz uvodne izjave 15. Direktive 2001/29, da ona među ostalim služi za provedbu određenih obveza koje Unija ima na temelju WCT-a. Iz toga proizlazi da se pojmovi „priopćavanje javnosti” i „javno distribuiranje” iz članka 3. stavka 1. i članka 4. stavka 1. te direktive moraju što je više moguće tumačiti u skladu s definicijama iz članka 8. odnosno članka 6. stavka 1. WCT-a (vidjeti u tom smislu presude od 17. travnja 2008., *Peek & Cloppenburg*, C-456/06, EU:C:2008:232, t. 31., i od 19. prosinca 2018., *Syed*, C-572/17, EU:C:2018:1033, t. 21. i navedenu sudsku praksu).
- 40 U tom pogledu, članak 6. stavak 1. WCT-a određuje pravo distribucije kao isključivo pravo autorâ na davanje dopuštenja za stavljanje na raspolaganje javnosti izvornika i primjeraka njihovih djela prodajom ili drugim prijenosom vlasništva. Međutim, iz samog teksta zajedničkih izjava koje se odnose na članke 6. i 7. WCT-a proizlazi da „izrazi ‚kopije’ i ‚izvornik i kopije’ koji podliježu pravu na distribuciju i pravu na najam prema spomenutim člancima, odnose se isključivo na fiksirane kopije koje se mogu staviti u promet kao opipljivi predmeti”, tako da navedeni članak 6. stavak 1. ne može obuhvaćati distribuciju nematerijalnih djela kao što su e-knjige.
- 41 Obrazloženje Prijedloga Direktive Europskog parlamenta i Vijeća o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu, od 10. prosinca 1997. [COM(97) 628 *final*, u daljnjem tekstu: prijedlog direktive], na kojem se temelji Direktiva 2001/29, u skladu je s tim utvrđenjem. Naime, u njemu je navedeno da izrazi „stavljanje [...] djela [autora] na raspolaganje javnosti tako da im pripadnici javnosti mogu pristupiti s mjesta i u vrijeme koje sami odaberu”, koji se nalaze u članku 8. WCT-a i koji su u biti preuzeti u članku 3. stavku 1. navedene direktive, odražavaju prijedlog koji je u tom pogledu dala Europska zajednica i njezine države članice tijekom pregovora, a odnose se na „interaktivne aktivnosti”.
- 42 Kao drugo, u tom istom obrazloženju prijedloga direktive Europska komisija je također naglasila da taj prijedlog „predstavlja priliku za dosljedno usklađivanje elektroničkog i materijalnog distribuiranja zaštićenih sadržaja i priliku da se jedno od drugoga jasno razlikuje”.
- 43 U tom je kontekstu Komisija navela da je interaktivni prijenos na zahtjev novi oblik iskorištavanja intelektualnog vlasništva, u pogledu kojeg su države članice smatrale da mora biti obuhvaćen pravom nadzora priopćavanja javnosti, pri čemu je pojašnjeno da je bilo opće prihvaćeno da pravo distribucije, koje se primjenjuje isključivo na fizičke primjerke, ne obuhvaća takav prijenos.
- 44 I dalje u navedenom obrazloženju, Komisija je dodala da izraz „priopćavanje javnosti” djela obuhvaća radnje interaktivnog prijenosa na zahtjev, čime je potvrdila da je pravo priopćavanja javnosti također relevantno kada više nepovezanih osoba, pripadnika javnosti, može individualno, na različitim mjestima i u različito vrijeme imati pristup djelu koje je javnosti dostupno na internetskoj stranici, pri čemu se pojašnjava da to pravo obuhvaća svako priopćavanje „koje nije distribuiranje fizičkih primjeraka”, a materijalni primjerci koji se mogu staviti u promet kao materijalni predmeti obuhvaćeni su pravom distribucije.

- 45 Tako iz tog istog obrazloženja proizlazi da je namjera na kojoj se temelji prijedlog direktive bila ta da svako priopćavanje djela javnosti, osim distribucije njegovih fizičkih primjeraka, ne bude obuhvaćeno pojmom „javnog distribuiranja” iz članka 4. stavka 1. Direktive 2001/29, nego pojmom „priopćavanje javnosti”, u smislu članka 3. stavka 1. te direktive.
- 46 Kao treće, valja navesti da je to tumačenje poduprto ciljem te direktive, kako je naveden u njezinoj preambuli, kao i kontekstom u kojem se nalaze članak 3. stavak 1. i članak 4. stavak 1. navedene direktive.
- 47 Naime, iz uvodnih izjava 2. i 5. Direktive 2001/29 proizlazi da je njezin cilj stvaranje općenitog i prilagodljivog okvira na razini Unije da bi se potaknuo razvoj informacijskog društva i prilagodilo i dopunilo postojeće zakonodavstvo o autorskom pravu i srodnim pravima kako bi uzeo u obzir tehnološki razvoj, koji je doveo do novih oblika iskorištavanja zaštićenih djela (presuda od 24. studenoga 2011., *Circul Globus București*, C-283/10, EU:C:2011:772, t. 38.).
- 48 Usto, iz uvodnih izjava 4., 9. i 10. navedene direktive proizlazi da je njezin glavni cilj uspostaviti viši stupanj zaštite autora, omogućavajući im dobivanje odgovarajuće naknade za korištenje njihovih djela, osobito prigodom priopćavanja javnosti (vidjeti u tom smislu presudu od 19. studenoga 2015., *SBS Belgium*, C-325/14, EU:C:2015:764, t. 14. i navedenu sudsku praksu).
- 49 Kako bi se postigao taj cilj, pojam „priopćavanje javnosti” treba, kao što je to istaknuto u uvodnoj izjavi 23. Direktive 2001/29, tumačiti široko, na način da obuhvaća svako priopćavanje javnosti koja nije prisutna na mjestu na kojem se priopćavanje obavlja i, stoga, svaki takav prijenos ili reemitiranje djela za javnost putem žice ili bežičnim putem, uključujući radiodifuzijsko emitiranje (vidjeti u tom smislu presude od 7. prosinca 2006., *SGAE*, C-306/05, EU:C:2006:764, t. 36., i od 13. veljače 2014., *Svensson i dr.*, C-466/12, EU:C:2014:76, t. 17. i navedenu sudsku praksu).
- 50 U uvodnoj izjavi 25. te direktive dodaje se da svi nositelji prava koji su njome priznati imaju isključivo pravo stavljanja na raspolaganje javnosti svojih djela putem interaktivnih prijenosa na zahtjev, a takvi interaktivni prijenosi na zahtjev karakterizirani su činjenicom da im pripadnici javnosti mogu pristupiti s mjesta i u vrijeme koje sami odaberu.
- 51 Usto, u uvodnim izjavama 28. i 29. Direktive 2001/29, koje se odnose na pravo distribucije, navodi se da to pravo uključuje isključivo pravo nadzora „distribucije djela sadržanog u materijalnom predmetu” odnosno da se pitanje iscrpljenja prava ne postavlja u slučaju usluga, a posebno *on-line* usluga, pri čemu se pojašnjava da za razliku od CD-ROM-a i CD-I-a, gdje je intelektualno vlasništvo ugrađeno u materijalni medij odnosno predmet, svaka je *on-line* usluga u stvari radnja koja bi trebala biti podložna davanju odobrenja ako je tako predviđeno autorskim pravom ili srodnim pravom.
- 52 Kao četvrto, tumačenje prava distribucije iz članka 4. stavka 1. Direktive 2001/29, na način da se to pravo primjenjuje samo na distribuciju djela sadržanih na materijalnom mediju proizlazi također iz članka 4. stavka 2. te direktive, kako ga je protumačio Sud, u vezi s iscrpljenjem tog prava, s obzirom na to da je potonji presudio da je zakonodavac Unije koristeći se pojmovima „materijalni predmet” i „taj predmet” u uvodnoj izjavi 28. navedene direktive, želio omogućiti autorima nadzor prvog stavljanja na tržište u Uniji svakog materijalnog predmeta koji sadrži njihovu intelektualnu tvorevinu (presuda od 22. siječnja 2015., *Art & Allposters International*, C-419/13, EU:C:2015:27, t. 37.).
- 53 Točno je, kao što to navodi sud koji je uputio zahtjev, da je Sud presudio, kad je riječ o iscrpljivanju prava distribucije primjeraka računalnog programa, iz članka 4. stavka 2. Direktive 2009/24, da iz te odredbe ne proizlazi da je to iscrpljivanje ograničeno na primjerke računalnog programa koji se nalazi na materijalnom mediju, ali da nasuprot tomu valja smatrati da navedena odredba, upućujući bez drugog pojašnjenja na „prodaj[u] primjerka programa”, ne pravi razliku s obzirom na materijalni ili nematerijalni oblik predmetnog primjerka (presuda od 3. srpnja 2012., *UsedSoft*, C-128/11, EU:C:2012:407, t. 55.).

- 54 Međutim, kao što to pravilno navodi sud koji je uputio zahtjev i kao što je to nezavisni odvjetnik istaknuo u točki 67. svojeg mišljenja, e-knjiga nije računalni program, tako da se posebne odredbe Direktive 2009/24 ne primjenjuju.
- 55 U tom pogledu, s jedne strane, kao što je to Sud izričito naveo u točkama 51. i 56. presude od 3. srpnja 2012., *UsedSoft* (C-128/11, EU:C:2012:407), Direktiva 2009/24, koja se posebno odnosi na zaštitu računalnih programa, jest *lex specialis* u odnosu na Direktivu 2001/29. Međutim, relevantne odredbe Direktive 2009/24 jasno pokazuju želju zakonodavca Unije da za potrebe zaštite predviđene navedenom direktivom izjednači materijalne i nematerijalne primjerke takvih računalnih programa, tako da se iscrpljenje prava distribucije propisano u članku 4. stavku 2. Direktive 2009/24 odnosi na sve te primjerke (vidjeti u tom smislu presudu od 3. srpnja 2012., *UsedSoft*, C-128/11, EU:C:2012:407, t. 58. i 59.).
- 56 Nasuprot tomu, zakonodavac Unije nije imao u vidu takvo izjednačavanje materijalnih i nematerijalnih primjeraka zaštićenih djela za potrebe relevantnih odredaba Direktive 2001/29 prilikom njezina donošenja. Naime, kao što je to navedeno u točki 42. ove presude, iz njezinih pripremnih akata proizlazi da je namjera bila jasno razlikovanje između elektroničkog i materijalnog distribuiranja zaštićenih sadržaja.
- 57 S druge strane, Sud je u točki 61. presude od 3. srpnja 2012., *UsedSoft* (C-128/11, EU:C:2012:407), naveo da su s ekonomskog gledišta prodaja računalnog programa na materijalnom mediju i prodaja računalnog programa preuzimanjem na internetu slične, s obzirom na to da je internetski prijenos funkcionalno istovjetan predaji materijalnog medija, tako da tumačenje članka 4. stavka 2. Direktive 2009/24 s obzirom na načelo jednakog postupanja opravdava to da se s tim dvama načinima prijenosa postupa usporedivo.
- 58 Međutim, ne može se smatrati da su stavljanje na raspolaganje knjige na materijalnom mediju i stavljanje na raspolaganje e-knjige istovjetni s ekonomskog i funkcionalnog gledišta. Naime, kao što je to nezavisni odvjetnik istaknuo u točki 89. svojeg mišljenja, nematerijalni digitalni primjerci, za razliku od knjiga na materijalnom mediju, ne troše se korištenjem, tako da su rabljeni primjerci savršene zamjene za nove primjerke. Usto, razmjene takvih primjeraka ne iziskuju dodatan napor ili trošak, tako da bi usporedno tržište rabljene robe moglo utjecati na interes nositelja autorskih prava da dobiju odgovarajuću naknadu za svoja djela znatno više od tržišta rabljenih materijalnih predmeta, što bi bilo protivno cilju navedenom u točki 48. ove presude.
- 59 Čak i u slučaju da e-knjigu treba smatrati složenim materijalom (vidjeti u tom smislu presudu od 23. siječnja 2014., *Nintendo i dr.*, C-355/12, EU:C:2014:25, t. 23.), koja sadržava i zaštićeno djelo i računalni program koji mogu uživati zaštitu Direktive 2009/24, valja smatrati da je takav program samo sporedan u odnosu na djelo sadržano u toj knjizi. Naime, kao što je to nezavisni odvjetnik naveo u točki 67. svojeg mišljenja, e-knjiga je zaštićena zbog svojeg sadržaja, koji stoga treba smatrati njezinim bitnim elementom, tako da okolnost da računalni program može biti dio e-knjige kako bi se omogućilo njezino čitanje ne može dovesti do primjene takvih posebnih odredaba.
- 60 Sud koji je uputio zahtjev k tomu navodi da stavljanje na raspolaganje e-knjige u okolnostima poput onih u glavnom postupku ne ispunjava uvjete koje je Sud postavio kako bi ga se kvalificiralo priopćavanjem javnosti u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29. Konkretno, navedeni sud navodi, s jedne strane, da u slučaju da sâm sadržaj zaštićenog djela u ponudi prodaje e-knjige na platformi književnog kluba nije priopćen, tada ne može biti govora o radnji priopćavanja. S druge strane, ne postoji javnost, s obzirom na to da je e-knjiga bila stavljena na raspolaganje samo jednom članu književnog kluba.

- 61 U tom pogledu iz članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29 proizlazi da pojam „priopćavanje javnosti” ujedinjuje dva kumulativna elementa, točnije radnju priopćavanja nekog djela i priopćavanje tog djela određenoj javnosti (presuda od 14. lipnja 2017., Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, t. 24. i navedena sudska praksa).
- 62 Kada je, kao prvo, riječ o tome je li stavljanje na raspolaganje e-knjige, poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, „radnja priopćavanja” u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29, treba istaknuti – kao što je to navedeno u točki 49. ove presude – da pojam „priopćavanje javnosti”, u smislu potonje odredbe, obuhvaća svaki prijenos ili reemitiranje djela javnosti koja nije prisutna na mjestu na kojem se priopćavanje obavlja, putem žice ili bežičnim putem.
- 63 Osim toga, kad je riječ o pojmu „stavljanje na raspolaganje javnosti, u smislu iste odredbe, koji je dio je šireg pojma „priopćavanje javnosti”, Sud je presudio da je za kvalifikaciju radnje kao stavljanja na raspolaganje javnosti potrebno kumulativno ispuniti dvije pretpostavke navedene u toj odredbi, tj. omogućiti dotičnim pripadnicima javnosti pristup predmetu zaštite o kojemu je riječ kako s mjesta tako i u vrijeme koje sami odaberu (vidjeti u tom smislu presudu od 26. ožujka 2015., C More Entertainment, C-279/13, EU:C:2015:199, t. 24. i 25.), a da pritom nije odlučujuće koriste li se osobe koje čine tu javnost tom mogućnosti (vidjeti u tom smislu presudu od 14. lipnja 2017., Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, t. 31. i navedenu sudska praksu).
- 64 Kad je posebno riječ o stavljanju na raspolaganje javnosti djela ili predmeta zaštite na način da mu pripadnici javnosti mogu pristupiti, s mjesta i u vrijeme koje sami odaberu, iz obrazloženja prijedloga direktive proizlazi da „je relevantna radnja ona radnja koja se sastoji od provedbe stavljanja djela na raspolaganje javnosti, i stoga njegova pružanja na stranici dostupnoj javnosti, radnja koja prethodi stvarnoj fazi prijenosa na zahtjev” i da „[n]ije važno je li osoba stvarno preuzela to djelo”.
- 65 U ovom slučaju nesporno je da Tom Kabinet stavlja dotična djela na raspolaganje svakoj osobi koja se prijavi na internetskoj stranici književnog kluba, pri čemu im ta osoba može pristupiti s mjesta i u vrijeme koje sama odabere, tako da pružanje te usluge treba smatrati priopćavanjem djela, u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29, a da nije potrebno da se navedena osoba koristi tom mogućnošću na način da stvarno preuzme e-knjigu s te internetske stranice.
- 66 Kao drugo, kako bi bila obuhvaćena pojmom „priopćavanje javnosti”, u smislu te odredbe, zaštićena djela moraju se stvarno priopćiti nekoj javnosti (vidjeti u tom smislu presudu od 14. lipnja 2017., Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, t. 40. i navedenu sudska praksu), pri čemu se navedeno priopćavanje odnosi na neodređen broj mogućih adresata (presuda od 7. prosinca 2006., SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, t. 37. i navedena sudska praksa).
- 67 Međutim, iz obrazloženja prijedloga direktive također proizlazi, s jedne strane, kao što je to navedeno u točki 44. ove presude, da je pravo priopćavanja javnosti također relevantno kada više nepovezanih osoba, pripadnika javnosti, može individualno, na različitim mjestima i u različito vrijeme imati pristup djelu koje je javnosti dostupno na internetskoj stranici i, s druge strane, da se javnost sastoji od pojedinaca.
- 68 U tom pogledu Sud je već imao priliku pojasniti, s jedne strane, da pojam „javnost” podrazumijeva određeni minimalni prag, što iz tog pojma isključuje vrlo malen, odnosno neznatan skup osoba i, s druge strane, da valja uzeti u obzir kumulativne učinke koji proizlaze iz stavljanja zaštićenog djela na raspolaganje za preuzimanje mogućim adresatima. Stoga je potrebno voditi računa osobito o broju osoba koje istodobno mogu imati pristup istom djelu, ali također i o broju onih koje mu mogu pristupiti uzastopno (vidjeti u tom smislu presudu od 14. lipnja 2017., Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, t. 41. i navedenu sudska praksu).

- 69 Međutim, u ovom slučaju, s obzirom na okolnost istaknutu u točki 65. ove presude, da svaka zainteresirana osoba može postati član književnog kluba, kao i na nepostojanje tehničke mjere u okviru platforme tog kluba koja omogućuje jamstvo da se samo jedan primjerak djela može preuzeti tijekom razdoblja u kojem korisnik stvarno ima pristup djelu i da se, nakon isteka tog razdoblja, taj korisnik više ne može koristiti primjerkom koji je preuzeo (vidjeti po analogiji presudu od 10. studenoga 2016., Vereniging Openbare Bibliotheken, C-174/15, EU:C:2016:856), valja smatrati da je broj osoba koje istodobno ili uzastopno mogu imati pristup istom djelu preko te platforme znatan. Stoga, podložno provjeri suda koji je uputio zahtjev s obzirom na sve relevantne elemente, treba smatrati da je predmetno djelo priopćeno javnosti u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29.
- 70 Naposljetku, Sud je presudio da mogućnost kvalificiranja radnje kao priopćavanja javnosti zaštićenog djela podrazumijeva njegovo priopćavanje na poseban tehnološki način, koji se razlikuje od dotad korištenog načina, ili, ako to nije posrijedi, „novoj javnosti”, odnosno javnosti koju nisu uzeli u obzir nositelji autorskog prava kad su dali ovlaštenje za prvotno priopćavanje javnosti (presuda od 14. lipnja 2017., Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, t. 28. i navedena sudska praksa).
- 71 U ovom slučaju, budući da je stavljanje na raspolaganje e-knjige općenito, kao što su to naveli NUV i GAU, popraćeno dozvolom za korištenje kojom se korisniku koji je preuzeo predmetnu e-knjigu dopušta samo njezino čitanje pri čemu se koristi vlastitom opremom, valja smatrati da je priopćavanje poput onog koje je izvršio Tom Kabinet učinjeno javnosti koju nositelji autorskog prava još nisu uzeli u obzir i, prema tome, novoj javnosti, u smislu sudske prakse navedene u prethodnoj točki ove presude.
- 72 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na prvo pitanje valja odgovoriti tako da je stavljanje na raspolaganje javnosti e-knjige za trajno korištenje koje se provodi preuzimanjem obuhvaćeno pojmom „priopćavanje javnosti” i, konkretnije, pojmom „stavljanje [...] djela [autorâ] na raspolaganje javnosti tako da im pripadnici javnosti mogu pristupiti s mjesta i u vrijeme koje sami odaberu”, u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29.

Drugo, treće i četvrto pitanje

- 73 Uzimajući u obzir odgovor na prvo pitanje, nije potrebno odgovoriti na drugo, treće i četvrto pitanje.

Troškovi

- 74 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se

Slijedom navedenog, Sud (veliko vijeće) odlučuje:

Stavljanje na raspolaganje javnosti e-knjige za trajno korištenje koje se provodi preuzimanjem obuhvaćeno je pojmom „priopćavanje javnosti” i, konkretnije, pojmom „stavljanje [...] djela [autorâ] na raspolaganje javnosti tako da im pripadnici javnosti mogu pristupiti s mjesta i u vrijeme koje sami odaberu”, u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu.

Potpisi